

De boeman van de Nationale Bank

■ (tijd) - Mischaël Modrikamen schrikt er niet voor terug tegen heilige huisjes te schoppen. Hij heeft de voorbije jaren een stevige reputatie opgebouwd als de advocaat die soms op een agressieve manier de belangen van minderheidsaandeelhouders verdedigt. Maandag zal hij opnieuw voor vuurwerk zorgen op de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering van de Nationale Bank, tot grote woede en ergernis van gouverneur Guy Quaden. Een portret van een gedreven zakenadvocaat.

Geen pronkerig gebouw of gerenoveerd herenhuis voor Mischaël Modrikamen (41). Zijn kantoor is gevestigd in een anoniem maar ruim appartement op de gelijkvloerse verdieping van een flatgebouw in een groene wijk van Elsene. De ontvangsthall doet tegelijk dienst als bibliotheek. De kasten aan de muur zijn volgestouwd met wetboeken en juridische handboeken. De klassieke reeks 'Traité élémentaire de droit civile belge' van Henri De Page ontbreekt niet. Op een andere plaats staan, netjes gerangschikt de jaarverslagen van de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen (CBFA), naast het boek 'The rights of minority shareholders'.

Het kantoor van Modrikamen is een klein advocatenkantoor. 'Wij zijn maar met zeven medewerkers', zegt hij. 'Die lichte structuur verschaft ons een grote handelingsvrijheid. We moeten zelden een zaak weigeren omdat er een belangenconflict is.' Een paar van de medewerkers zijn gespecialiseerd in vennootschapsrecht en financieel recht. Maar is er ook een fiscalist, een specialist in strafrecht. Plus een financieel expert.

'Onze aanpak is multidisciplinair', legt Modrikamen uit. 'In principe zitten wel elke maandag met alle advocaten van het kantoor rond de tafel om de dossiers te bespreken. Ieder houdt zich zowel bezig met het begeleiden van transacties, met herstructureringen en met pleiten van rechtszaken. Daarin verschillen wij van de meeste grote kantoren waarvan de advocaten technisch-juridisch wel bijzonder onderlegd zijn, maar haast nooit een rechtszaal betreden. Een complexe zaak op een begrijpelijke manier kunnen uitleggen voor rechters die niet altijd zo gespecialiseerd zijn, is geen gemakkelijke opdracht.'

'Wij houden niet van onnodige complexiteit, lange vergaderingen en dikke juridische nota's. We hebben een zeer directe benadering. En sommige klanten, zoals bedrijfsleiders, stellen dat op prijs.'

Een kantoor dat voor ons model staat, is het Parijse advocatenkantoor Darrois Villey. Het is klein voor Parijs - het telt zo'n veertig advocaten - gespecialiseerd, onafhankelijk, heeft een aanpak op maat en wordt geraadpleegd door de grootste groepen. Het is zo'n beetje de Rolls-Royce van de Franse advocatuur.'

REBEL

Mischaël Modrikamen komt uit een Pools-Joodse familie. Zijn grootvader kwam in de jaren twintig naar België om in Charleroi in de staalindustrie te werken. Zijn vader volgde een opleiding auto-mechanica, schooldde zich bij in talen en financieel beheer, en werd bediende bij de staalfabriek Hainaut-Sambre. Hij was er actief in de vakbond en schopte het tot voorzitter van de Waalse socialistische bediendenvakbond Setca in Charleroi. 'Albert Frère, toen al raas van Hainaut-Sambre, heeft hem een keer voorgesteld personeelschef te worden. Maar later is hij niet op ingegaan. Mijn vader was een beetje hetzelfde type als Albert Frère. Ook fysiek leek hij sterk op.'

Vader Modrikamen was ook chepen van Financiën en nadien burgemeester (voor de PS) van Louillet, nu een deelgemeente van Charleroi. 'Ik ben dus opgegroeid in een politiek milieu', zegt Mischaël Modrikamen. 'Mijn vader was heel nauwgezet en strikt in financiële zaken. Die eigenschap heb ik van hem geërfd, net zoals de

zin voor het compromis en de aandacht voor de lange termijn. En de interesse voor maatschappelijke kwesties, natuurlijk.'

'Al in mijn jeugd stond het voor mij vast: ik wilde rechten gaan studeren en advocaat worden. De secundaire school vond ik maar niets. Ik was een rebel, ben zelfs van school gestuurd. Maar aan de universiteit - ik heb aan de ULB gestudeerd, al ben ik nooit veel naar de les geweest - ben ik opengebloeid. Vooral de vrijheid apprecieerde ik bijzonder. Ook wat mijn maatschappelijke denkbeelden betreft, heb ik toen een bocht genomen, weg van het socialisme. Daar is de Franse filosoof Raymond Aron mee verantwoordelijk voor: zijn werk was voor mij een openbaring.'

Na zijn studies aan de ULB kreeg Modrikamen het voorstel een jaar verder te gaan studeren in de Verenigde Staten. Maar hij gaf er de voorkeur aan onmiddellijk te beginnen werken. Hij begon als stagiair bij een Amerikaans advocatenkantoor in Brussel. Een jaar later stapte hij over naar Stibbe & Simont (nu Stibbe), een van de gerenommeerde kantoren in Brussel. Jacques Simonet - de burgemeester van Anderlecht - en Axel Miller - nu voorzitter van Dexia - waren er zijn collega's, André Bruyneel een strenge leermeester.'

Maar Mischaël Modrikamen vond zijn draai niet bij Stibbe. 'Ik kwam van een Amerikaans kan-

'Ik word soms afgeschilderd als een pitbull, die erop uit is het onderste uit de kan te halen. Dat beeld klopt niet.'

toor. Veeleisend, maar heel egalitair. De cultuur bij Stibbe was toen heel anders: ouderwets, hiërarchisch. Met mijn gedreven karakter botste ik daar al gauw tegenaan. Ik kreeg te horen dat ik wat minder profileringsdrang moest tonen.'

Na drie jaar stapte Modrikamen er op om met een partner een eigen kantoor te beginnen. 'Ik was pas 27. Maar ik had het geluk dat enkele belangrijke klanten mij gevolgd zijn. Mijn idee was een nichekantoor uit te bouwen voor ondernemingszaken, gespecialiseerd in bank- en financieel recht. Een eigen kantoor, de vrijheid om te handelen, dat trok mij enorm aan. Het paste ook het best bij mijn karakter en visie. En de zaken zijn gekomen.'

CERA

Een van die zaken had te maken met het faillissement van de Canadese verzekeringsmaatschappij Confederation Life in 1994, waardoor enkele obligatiehouders hun belegging in rook hadden zien opgaan.

Modrikamen werd door enkele gedupeerde beleggers in ons land gevraagd hun belangen te verdedigen. Hij besloot de toenmalige ASLK aan te pakken, die de obligaties in België had verkocht zonder evenwel de beleggers te wijzen op de bijzondere risico's die eraan verbonden waren. Modrikamen bracht de zaak voor de rechtbank, die hem gelijk gaf. Daardoor konden de beleggers zowat 1 miljard frank (25 miljoen euro) recupereren.

Bekendheid kreeg Modrikamen

Mischaël Modrikamen: 'Er is soms de verleiding me politiek te engageren. Misschien doe ik die stap ooit wel.' SASKIA VANDERSTICHELE

vooral door zijn optreden voor een aantal misnoegde Cera-coöperanten bij de fusie van Cera met KB en ABB tot KBC in 1998. 'Ik werd door een coöperant gecontacteerd. Die legde me op een zondag in het Hilton Hotel in Brussel het dossier uit. Toen in het prospectus nam, had ik vlug door dat er iets niet klopte: over essentiële elementen van de fusieoperatie hadden de coöperanten zich niet mogen uitspreken, over de waardering werd bijzonder geheimzinnig gedaan.'

Modrikamen trok ten strijde, en enkele rechtszaken later - sommige gewonnen door Modrikamen, andere verloren - wilde Cera eindelijk met hem aan tafel zitten en kwam een akkoord uit de bus dat ook financieel veel gunstiger was voor de coöperanten. Het kostte Cera ongeveer 100 miljard frank (2,5 miljard euro). De reputatie van Modrikamen als verdediger van de minderheidsaandeelhouders was gevestigd. Ook in andere zaken kwamen aandeelhouders - particulieren en institutionelen - die zich onheus behandeld voelden bij Modrikamen aankloppen: Tractebel, Cobepa, Ubizen, Electrabel, Aree-lor/Mittal, Petrofina. En de Nationale Bank uiteraard.

In een aantal van die zaken komt Mischaël Modrikamen het juridisch advieskantoor Deminor tegen, dat zich eveneens opwerpt als verdediger van de minderheidsaandeelhouders. Bijvoorbeeld in de Cera-zaak, waar Deminor voor de zachte aanpak had gekozen. 'Deminor beschouwde mij als een te verwaarlozen factor. Dat ik door mijn

acties plots een regeling verkreeg die voor de coöperanten drie keer voordeliger was dan wat zij hadden onderhandeld, was voor hen dan ook een schok. Dat heeft toen tot wat spanningen geleid. Maar de verstandhouding is inmiddels verbeterd. Zij verrichten goed werk.'

'Ook al doen we min of meer hetzelfde, ik zie Deminor niet als een concurrent', zegt Modrikamen. 'Verdedigen van minderheidsaandeelhouders is hoogstens een kwart van mijn werk. Wij behandelen ook andere zaken: adviesverlening, herstructureringen, conflicten in families, internationale arbitrage, en zo meer. Maar dat zijn vertrouwelijke dossiers, die niet in de pers komen.'

'Ik word soms afgeschilderd als een pitbull, die erop uit is het onderste uit de kan te halen. Dat

beeld klopt niet. Heel wat dossiers lossen we in der minne op. Als er een zeker evenwicht is bereikt, als het globaal goed zit, dan ben ik bereid in te stemmen. Ik stap niet lichtzinnig naar de rechtbank. We doen dat alleen als de tegenpartij weigert met ons aan tafel te gaan zitten.'

MENTALITEIT

Zijn de minderheidsaandeelhouders in België goed beschermd? 'De mentaliteit is de voorbije jaren veranderd', stelt Modrikamen vast. 'De bedrijven, de raden van bestuur houden meer rekening met de minderheidsaandeelhouders. Ze willen vermijden dat ze met rechtszaken worden geconfronteerd. De CBFA kijkt er ook op toe, maar soms glipt er nog wel een of ander bedrijf door. De CBFA doet haar technische werk goed. Maar zij heeft niet altijd voldoende aandacht voor de tegenstelling tussen de grote en kleine aandeelhouders. Er zijn echter ook nog de rechtbanken, die de voorbije jaren veel geregeld hebben. Denk maar aan de zaak-Wagons-Lits en Cera. Op die manier is een rechtspraak ontstaan die de minderheidsaandeelhouders beter beschermt. Enige tijd geleden is het hof van beroep van Brussel bevoegd geworden voor de meeste van die kwesties, met het oog op een harmonisering van de rechtspraak. Voor de minderheidsaandeelhouders was dat geen stap vooruit. De termijnen om een klacht in te dienen zijn fors ingekort, en het hof van beroep heeft zich in zijn uitspraken wat restrict-

Profiel

- Geboren in 1966
- 1989: licentiaat in de rechten aan de Université Libre de Bruxelles (ULB)
- 1989-90: stagiair bij Akin Gump Strauss Hauer & Feld
- 1990-93: actief bij Stibbe & Simont
- 1993: oprichting eigen advocatenkantoor
- 1999: overwinning rechtszaak tegen Cera Holding met schadevergoeding voor coöperanten
- 2003: start juridische procedure tegen Nationale Bank

tiever opgesteld wat de rechten van de minderheidsaandeelhouders betreft.'

ESTABLISHMENT

Met zijn acties tegen Cera, Tractebel, Petrofina of de Nationale Bank schópt Mischaël Modrikamen het financieel establishment van ons land tegen de schenen. Wordt hem dat niet kwalijk genomen? Krijgt hij negatieve reacties? Ervaart hij geen druk, krijgt hij af en toe geen signalen om er wat minder hard tegen aan te gaan?

'Nee', zegt hij. 'Men weet dat het niets uithaalt, dat wij ons daardoor niet laten beïnvloeden. Het verhindert bovendien niet dat wij door datzelfde 'establishment' wel eens geraadpleegd worden voor andere zaken. Maar wat wij doen, kunnen anderen, zoals de grote advocatenkantoren, niet, door hun te nauwe banden met het establishment.'

Als Modrikamen zijn pijlen richt op particuliere groepen, kan hij op heel wat sympathie rekenen. Maar voor het dossier-Nationale Bank is dat minder het geval. 'Bijvoorbeeld de Franstalige pers staat daar nogal vijandig tegenover', stelt hij vast. 'Omdat het gaat over de goudreserves van het land. Maar voor mij is het een principiële zaak. Het is best mogelijk dat het dossier nog jaren aansleept en dat het dus een marathon wordt. Maar ik kan het me permitteren. Ik heb geen aandeelhouders die een rendement eisen op korte termijn.'

Wil Modrikamen de komende jaren op dezelfde weg doorgaan? 'Ik ben gesteld om mijn vrijheid, en op onze flexibele structuur. Ik heb al voorstellen gehad om aan te sluiten bij Angelsaksische advocatenkantoren. Maar dat interesseert me niet. Zolang ik er plezier aan beleef, ga ik door. Daarnaast is er wel de verleiding om mij politiek te engageren. Misschien doe ik die stap ooit wel.'

Om politieke standpunten zit Modrikamen niet verlegen. Enige tijd geleden publiceerde hij een vrije tribune in La Libre Belgique waarin hij van leer trok tegen de radicale islam en de verdediging van de VS en Israël op zich nam. Hij spreekt tegen dat zijn standpunt geïnspireerd is door de Joodse afkomst.

'Wat ik apprecieer in de VS en Israël is dat ze, ondanks alle fouten en tekortkomingen, landen zijn die bereid zijn te vechten voor hun idealen, voor hun normen en waarden. Onze vrijheid wordt bedreigd door de radicale islam. Europa zou zich daartegen moeten verdedigen, maar doet het niet. Onze toekomst staat op het spel. Let wel, ik ben niet antimoslim of anti-Arabisch. En ik heb zelfs veel sympathie voor die mensen die uit de Maghreblanden naar hier zijn gekomen, om hier te werken. Maar ik heb wel problemen met de radicale islam.'

Stefaan MICHIELSEN
Wouter VERVENNE

'Het is best mogelijk dat het dossier-Nationale Bank nog jaren aansleept en dat het dus een marathon wordt. Maar ik kan het me permitteren.'